

הלכות יום טוב - יד

מוקצה ונולד בשבת ויום טוב

שוע"ר סי' שח

ג כלי שהקצה אותו מלהשתמש בו שום תשמיש, כגון כלים המוכנים ועומדים לסחורה שאין רגילים להשתמש בהם שום תשמיש, מכל מקום אם אינו מקפיד עליהם מלהשתמש בהם, לא הסיח דעתו עדיין מהם לגמרי מלהשתמש בהם, ולפיכך אין להם דין מוקצה להאסר בטלטול.

כג הנולד מותר בשבת כגון נכרי שעשה כלי חדש בשבת מעצמו, מותר לטלטלו ולהשתמש בו ... אבל ביום טוב יש להחמיר בנולד כמו שיתבאר בסי' תצ"ה:

כד וכן כל הכלים המותרים בטלטול שנשברו בשבת, ואין השברים ראויים להשתמש בהם מעין מלאכתם הראשונה, אלא מעין מלאכה אחרת לגמרי, כגון שברי עריבה לכסות בהם פי חבית, ושברי כלי זכוכית לכסות בהם פי הפך, וכן כל כיוצא בזה, הרי זה נולד שנעשה כלי חדש ומותר בשבת, ולא ביום טוב:

ס וכן עצמות שראויים לכלבים, וקליפי פירות שראויות לבהמה ... מותר להעבירן מעל השלחן מפני שמותרים בטלטול כשאר מאכלי בהמה. ואף על פי שנתפרקו העצמות מהבשר והקליפות מהפירות בשבת עצמה, והרי הן נולד כמו שיתבאר בסי' תק"א, אין בכך כלום, שהנולד מותר בשבת. אבל ביום טוב יש להחמיר בנולד ולהזהר שלא להעבירן מעל השלחן, אלא כמו שיתבאר.

ואם אין הקליפות ראויות לבהמה כגון קליפי אגוזים [ו]שקדים וכיוצא בהן שהן אסורות בטלטול כעצים ואבנים, אסור להעבירן מעל השלחן, בין בידיו בין בדבר אחר שבידיו, כגון לגררן בסכין וכיוצא בו. ולא התירו לטלטל על ידי דבר אחר אלא כשדבר האסור כבר הוא מונח על דבר המותר והוא מטלטל בידיו הדבר המותר והדבר האסור מיטלטל עמו מאליו, כגון שמנער בידיו את הטבלא או את המפה שהקליפות מונחות עליה כבר והן ננערות גם כן ונופלות מעליה מאליהן, שהטבלא לא נעשית בסיס לדבר האסור הואיל ולא היו הקליפות מונחות עליו בבין השמשות שהיא תחלת כניסת השבת, משא"כ כשמגררן בסכין, אינן מיטלטלין מאליהן, אלא הוא מטלטלן על ידי הסכין שנעשה לו כיד ארוכה.

סא ואסור להגביה הטבלא או המפה עם הקליפות שעליה ולטלטלה למקום אחר, אלא צריך לנערן ממנה מיד. ואף על פי שדבר המותר הוא שמטלטל ונושא בידיו למקום אחר, ודבר האסור מיטלטל עליו מאליו, מכל מקום לא התירו לטלטל מוקצה על ידי דבר אחר טלטול גמור, כל שאפשר לנערן ממנו מיד, שהניעור אינו טלטול גמור על ידי דבר אחר, שכלאחר יד הוא. ואם יש פת על הטבלא או על המפה שהקליפות עליה, מותר להגביה עם הכל ולטלטלה לכל מקום שירצה, מפני שהקליפות האלו הן בטלות לגבי הפת.

שוע"ר סי' שי

ב כל דבר הראוי לאכילה בשבת אין בו דין מוקצה, אפילו אם הוא עומד לסחורה, כגון תמרים ושקדים ושאר פירות העומדים להוליכם לסחורה למקום אחר, מותר לאכול מהם בשבת.

שוע"ר סי' תצה

יג כבר ביארנו בהלכות שבת דאין איסור מוקצה בשבת ... אפילו ... מחמת שעומד לסחורה וכיוצא בזה מותר לטלטלו בשבת כמ"ש בסי' ש"י עי"ש.

אבל ביום טוב נחלקו הפוסקים, יש אומרים דכל שמותר לטלטלו או לאכלו בשבת מותר לטלטלו וכן לאכלו ביום טוב ... יש אומרים ... דבר שהכניסו לאוצר ואין דעתו להסתפק ממנו עד לאחר זמן מרובה אסור לטלטל ביום טוב ... מפני שיום טוב קל משבת, לפיכך אסרו בו המוקצה כדי שלא יבואו לזלזל בו ... ויש אומרים דכל מוקצה שמותר בשבת מותר ביום טוב, אבל כל נולד אסור בין בשבת בין ביום טוב. ומהו נולד, דבר שאינו ראוי היום למה שהיה ראוי בבין השמשות, כגון כלי שנשבר בשבת או ביום טוב ואינו יכול להשתמש בשבר הכלי מה שהיה יכול להשתמש כשהכלי היה שלם אלא תשמיש אחר, כגון כלי משקין שנשברו או נקבו ביום טוב או בשבת, ואינו יכול להשתמש בשבריהם משקין כמקודם, אלא אוכלין או דברים אחרים, אסור לטלטל השברים בשבת או ביום טוב שנשברו בו, מפני שתשמיש זה נולד בשבת או ביום טוב ואתמול לא היה הכלי עומד ומוכן לתשמיש זה ... ולענין הלכה יש להחמיר בנולד ביום טוב כיון שיש אומרים שאפילו מוקצה אסור בו, אבל בשבת יש להתיר אפילו נולד, כי כן עיקר, אבל במוקצה נוהגין להקל במדינות אלו אף ביום טוב, והמחמיר ביום טוב תבוא עליו ברכה.

שוע"ר סי' תקא

טז מסיקין באגוזים ושקדים, ואם אכלן ביום טוב אין מסיקין בקליפיהן, אפילו הן ראויים למאכל בהמה, מפני שאתמול היו מחוברים וטפלים להאוכל ונחשבין כאוכל עצמו, ועכשיו אין נחשבין כאוכל כלל, והרי זה נולד.